

Vojna in mir na odru Gallusove dvorane

RADIO SLOVENIJA 1, 22.01.2017, **DOGODKI IN ODMEVI**, 15:46

S sinočno premiero romana **Vojna in mir** Leva Nikolajeviča Tolstoja v režiji romunskega režiserja Purcăreteja na odru Gallusove dvorane Cankarjevega doma v Ljubljani se je zgodil vrhunec tematskega festivala Cankarjevega doma Tolstoj, iskalec resnice, hkrati pa tudi repertoarjev ljubljanske Drame in Mestnega gledališča ljubljanskega. Monumentalna predstava je namreč nastala kot koprodukcija vseh treh institucij.

TADEJA KREČIČ: Če rečemo monumentalnost, mislimo pri tem najprej na obsežno Tolstojevo prozno besedilo iz 19. stoletja, takoj nato pa na razsežnosti in možnosti prizorišča, 25 nastopajočih igralcev v razkošnih kostumih ter velikanske lutke, na primer Napoleona na uvodni sceni. Ta že nakazuje temeljni pristop režiserja Purcăreteja, ki ga ne zanima linearno ali zvesto sledenje osnovnemu pripovednemu toku romana, ampak plasti besedila, ki jih je moč najti ob avtorskem branju in realizaciji. **Vojna in mir**, vojna, ki poseže v navidezni mir ljudi pri Tolstoju visokih slojev v Rusiji, ki so sicer ves čas, tudi, ko je mir, v vojni, sami s seboj, drugega z drugim, moških z ženskami, družinskih članov, družbenih slojev. Prvi del predstave je tako paleta simultanih prizorov, poedin, plesov, zaljubljenosti, snubljenj, pa tudi ekscesov na parketu dvoran osrednjih Tolstojevih protagonistov, dokler skozi zid iz knjig ne stopi na sceno sam pisatelj in napoveduje ter komentira dogajanje. Tam ostane tudi v drugem dejanju kot tisti, ki preživi, kot mislec, videc, umetnik. Tisti, ki je opisal mir prvega dejanja in vojno drugega, ki ve, da se življenje dogaja v krogih. Te nakazuje prvi in zadnji obešenjaški prizor na bojišču. In zanimivo, najbolj impresivni prizori sinočnje inscenacije so bile prav slike vojne, falanga vojakov, beganje nesrečnih ljudi, grozljiva rdečina požarov, vse to kot posledica voditeljev lutk, ki leseni in dvignjeni nad vsem vodijo svet v grozo in smrt. Da iz tega znova vznikne drugačna razporeditev odnosov med ljudmi in drugačne usode. Znova fragmentarno in v sinočnji predstavi pogosto tako razpršeno, kot da povezujoča nit popušča in zavezajo praznine. Če so del monumentalnosti velikega teksta tudi ali predvsem odtenki intimnih zgodb, so se ti v odrski monumentalnosti razpršili na ozadju velike teme.